

მეცრე

საყოველ-კვირბო ლიტერატურული და მხატვრობითი გაზეთი.

20 აპრილს

გამოიცემა

№ 16

კვირაობით

1886 წელსა.

ფასი „თეატრი“-ს წლით სუთი (5) მანეთი, ნახევარ წლით სამი (3) მანეთი, სხვა ვადით ხელის მოწერას არ მიიღებს. ცალკე ნომერი „თეატრი“-სა ღირს სამი შუტა. ხელის მოწერას მიიღებს: თბილისში „თეატრი“-ს რედაქციაში და ქუთაისში მმ. ჭიჭიჭიძის წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ. Въ редакцію „Театръ“.

შერცხვენილი ოჯახი

(მოთხრობა)

I

— „მერე, კიდევ უნდა ვსთქვა, რომ ამისი მამაც მამა არის!“ ასე ფიქრობდა ერთი ახალგაზდა ყმაწვილი კაცი, რომელიც ანიშნებდა მიტრიაზედ რომელიც ჩამომჯდარიყო ეზოში მალალი ფურცლის ქვეშ კუნძუდ და მისცემოდა რაღაც გამოურკვეველ ფიქრებსა. მიტრია, დიდხანს იყო ასე ჩაფიქრებული; ბევრმა იქავე შარა-გზაზედ გამლეღამომლეღმა გადასძახეს «გამარჯობა», მაგრამ მიტრიას სრულგებობით არა ესმოდა რა და კვალათა ფიქრობდა იმ საზარელ ფიქრებს, რომელთაც თავის ოცდამეორე წლის სიცოცხლეში, მხოლოდ ეხლა გაპლვიდებოდნენ და მხოლოდ ეხლა არეოდნენ თავში.

— „ის რომ კეთილი მამა ყოფილიყო, განა ასე დაღუპავდა, განა ასე გაასწორებდა მთელ ოჯახს მიწასთანა!.. არა, რომელი მამა იზამდა, რომ ოჯახის შერცხვენასთან, ასე თავს ლაფ-დასხმულს ატარებდეს თავის ცოლ-შვილსა?“

მიტრია ოცდა ორი წლის ახალგაზდა ყმაწვილი კაცი იყო; იმისი მოწითული პირის სხე, დიდრონი და

სიცოცხლით სავეს გამომეტყველ თვალებს, ნათლად შეატყობდით გულის მოვარჯიშე და მხნეობით სავეს ყმაწვილ კაცობასა. მიტრია საქმის მოსიყვარულე იყო. იმ თავის მამისაგან დაცემულ ოჯახს, როგორც თითონაც ამოზდა ხოლმე, ეხლა თითონ უფლიდა და რაც კი შეეძლო, რამდენათაც კი ნებას აძლევდა თავის თავ-განწირული ახალგაზდობა, დღითი დღე ფეხზედ აყენებდა ოჯახსა. მიტრია უიმისოთაც განთქმული იყო მუშაობაშია და რასაკურველია, ამ გვარი, ჯერ კიდევ სრულგებობით ყმაწვილ-კაცი, ყველასთვის საყვარელი, ყველასთვის საუკეთესო მეგობარი უნდა ყოფილიყო, რომ მამის იმ კულ სახელს, როგორც ოჯახისათვის, ისე განსაკუთრებით მიტრიას ყმაწვილ კაცობისათვის არ მოეცხო ერთი იმ აღმოუშლელ ჭუჭყთავანი, რომელიც კაცის სიცოცხლეში ძნელათ თუ ამოიშლება!

პი ეს იყო მიზეზი, მიტრიას, ასე მწარეთ და ნაღვლიანი ჩაფიქრებისა. მიტრია, რომელიც აქამდისინ მთელი ახალ-გაზდობის საყვარელი ამხანაგი იყო, რომლის მხნეობასთან მრავალ გვარი გამამხიარულებელი სიმღერა, ლაზათიანათ ახმაურებდა ხოლმე სოფელს, როდესაც ის რომელსამე მუშის გუნდში ჩარეული, მოდიოდა საღამოთი მინდვრიდგანა, ეხლა სულ სხვა გვარად შეიცვალა. იმისი კულავ მოციანარე პირი, ისე აღარ გაუღიმებდა ხოლმე რომელსამე შეხვედრილ მეგობარსა; სიმხნევემ და ვარჯიშობამ, რამდენიც დრო გადიოდა იმდენი რაღაც უჩინარი

მანქანების ძალით უკლო; დიდრონი და ყოველთვის ალერსით გამომეტყველო თვალები, ესლა რალაც გაუგებარ მწუხარებას უხატავდნ მნახველსა. მიტრია, რომელიც ყოველთვისინ მხიარული, სიამოვნებით გაერეოდა ხოლმე ხალხის გუნდში, თავ-მოყრილი ახალგაზღობასთან სიამოვნებით დამღეროდა თავის საყვარელ „არა ლალო, იარილალოს“ და საამურათ ახმაურებდა სოფლის მიყრუებულ გზებსა, ესლა კიდევ ერიდებოდა ხალხსა; ჩამომჯდარი რომელსამე ხის ქვეშ, გაჰყურებდა სიცოცხლით სავსე სოფელსა და თითონ კი, მიცემული მწარე და გულის მომწამლავ სევდებს, ფიქრობდა ყოველთვისინ დიდხობამდე. ერთი სიტყვით, მიტრია ის აღარ იყო, რაც აქამდისინ! მიტრია სრულებით გამოიცვალა, იმის გულში მხიარულების ადგილი დაიჭირა სევდამ და ესლა მხოლოდ ამ კაცის მომნებელ სენს მოეცვა იმისი თუ ფიქრი, თუ სიმხიარულე, თუ სიმარჯვე და ვარჯიშობა!

მიტრიას მამისაგან თავის ოჯახის ასე დაღუპვა, ცოლშვილის ასე შეუბრალებლათ გაუბედურება, ყველას ენანებოდათ გულში, თუმცა კი საქმით ვერასა შეელოდნენ. ყოველი მეზობელი გაკვირებული იყო, მიტრიას მამის ამ საქციელით, მაგრამ რას იზავდნ, როგორ აღუდგებოდნ წინა... ზოგჯერ თავისი მეგობრებიც, როდესაც ერთთ შეიყრებოდნ სადმე ვენახში სათოხნელად, სინანულის გამომეტყველებით ეუბნებოდნ ხოლმე მიტრიას: „ჰეი, ბეჩავ! მრთხელ თქვენი ოჯახი კი არიყო, ბიჭო, გაძრიელებული!“ ამ გვარი სიტყვები ძრიელ ცუდ გავლენას ახდენდა ისეთაც დატანჯულ მიტრიას გულზედა; სახე მაშინათვე უფითრდებოდა საცოდავთ, ნაღვლით სავსე თვალები მაშინათვე დაეშვებოდნ მიწაზედა და ბრახ მორეული, სევდა აღშფოთებული, ისე რიგათ დაუწყებდა თოხს ცემას, კაცს ეგონებოდა მიწას ებრძვის, ებრძვის, რომ გადმოაბრუნოს თოხით და შიგ ჩანთხიოს თავის სევდა მწუხარებაო!

II

სოფელი მ—ი დღესაც ერთ იმ გვარ სოფელს წარმოადგენს აღმოსავლეთ ძახეთში, სადაც ჯერ კიდევ ძველის-ძველია და ახალი ანუ უკეთ რომ ესთქვათ „გაუმჯობესობა“, სრულებით არ მიჰკარებია. იმისი ოღრო-ჩოღრო და ტურფა გზები, დღესაც ერთსა და იგივე მდგომიარეობაში არიან, როგორც დასაბამიდგანვე უნდა წარმომდგარიყოს იგი. არც მცხოვრებნი არიან ისე მომეტებულნი, მაგრამ რაიცა სცხოვრობენ, ისინიც თავიანთის ერთგვარ და შეუცვლელ ცხოვრებით, საყურადღებოს არას წარმოადგენენ მნახ-

ველთათვის. მინდორი და ტყე არა აქვთ ურთიერთს ალაზნის ნაპირზედა დაცემული ველი, დღესაც მშვენიერ ნაყოფს აძლევს იმათ, რომელნიც კი ხელსა სძრავენ და ამუშავენ მიწასა. აი ამიტომაც არის, რომ ამ პატარა სოფელში არა ერთი და ორი კაცი მოიპოვება «აშენებელი ოჯახიშვილი», არა ერთსა და ორსა ჰყავს საკმაოთ თუ ძროხა, თუ ცხვარი, თუ ღორი, რომლითაც ყველგან და ჩვენშიაც, გლეხ-კაცობა ამითი ითვლებიან, „შემძლებელ ოჯახიშვილებათა“.

არ არის კარგა ხანი მას აქეთ რაც ნოდარ ანაშვილიც ერთ ამ გვარ ოჯახიშვილათ ითვლებოდა მთელს სოფელში. მათი ძროხა, ცხვარი და პურიც სავსე ორმოები, დიდ სახელსა სძენდნ და მთელს ახლომახლო სოფლებშიაც კი ნოდარ ანაშვილი გამაჩინებულ ოჯახიშვილათ ითვლებოდა; ამ გვარის ყოფაცხოვრებით, ნოდარი ყველგან დიდპატივის ცემით იყო მიღებული, ყველა ცდილობდა იმის დამეგობრებას, იმის ნათელ მიჩნობასა, რომ არ გასწყრომოდა ღმერთი, როგორც ამობენ გლეხები, და ერთს არა ჩეულებრივ შემთხვევით იგი არ დამცირებულიყო ხალხში, არ მოჰლებოდა ბოლო იმის აქამომდე განთქმულ ოჯახიშვილობასა.

ნოდარ ანაშვილი შეიქმნა გმირი სიყვარულისა! იმას შეუყვარდა თავისი ერთი ღარიბი მეზობლის ცოლი და შემდეგშიაც მას ანაცვალა: ცოლი, შვილი და თავის გაძრიელებული ოჯახიცა. მაკრინე, რომელმაც ასე მოხიბლა ნოდარის გული, ღარიბი კაცის ცოლი იყო; იმისი მალალი და წამოსადეგი ტანი, თეთრ წითელი სახე და ყოველთვისინ მოცინარე ტუჩები, რასაკურველია ადვილათ მოინადირებდნ ყოველი კაცის გულსა! სიარულის დროს ტანის ნაზათ რხევა და შავი გამომეტყველი თვალები, ძრიელ აშშვენებდნ, მაკრინეს ისეთაც საუცხოვო შეხედულებასა, ერთი სიტყვით, მაკრინე ოცდა სამი წლის სოფლის ლამაზი ქალი იყო!

ასეთი იყო მაკრინე ამ ათი თხუთმეტი წლის წინათ, როდესაც სრულებით მოინადირა ნოდარ ანაშვილის გული და გახადა თავიანის მცემელი მონა თავის სიმშვენიერისა. მაკრინეს ყოველი სურვილი, შემდეგ ნოდარისათვის დაურღვეველს წესიერებათ გარდაიქცა.

ამ დროს ჯერ კიდევ ნოდარის ოჯახი დულდა-გადმოდიოდა, როგორც ესლაც ამობენ იმისი მეზობლები. თითონაც აღრე იყო დაბინავებული და თავის კანონიერი ცოლისაგან მიცემული მიტრია, მაშინ ექვსი-შვიდი წლის ბიჭი იყო. ამ გვარს ყოფაცხოვრებას ბევრი უშლიდა, ბევრი არცხვენდა ნოდარ-

სა, მაგრამ, ის მაინც თავისას არ იშლიდა და რამდენიც ღრო გადიოდა, იმდენი უფრო ღრმად იდგამდა ფესვებს იმის გულში მაკრინესაგან ჩანთხეული სიყვარული. წინეთ მაკრინეს ღარიბი სახლი, თანდა-თან შემძლებელ ოჯახათა ხდებოდა; მაგრამ, ამავე ღროს ნოდარის განთქმული ოჯახი ღრო გამოშვებით ეცემოდა, სწორდებოდა მიწასთანა, ერთი სიტყვით, მაკრინეს ოჯახი გარდაიქცა ნოდარის განთქმულ და სახელოვან ოჯახათა! მაკრინეს გზოში დღეს უხვათ დაინახავთ ძროხას, ცხვარს, ღორს, როდესაც წინეთ იმის ბედობაზედ მხოლოდ რამდენიმე ქათამი თუ მოიპოვებოდა. ყოველ ზაფხულობით, საქმარ «ფთამოქცეული» იღეწება მაკრინესაგან შეძენილს კალოზედ და ახალი მოჭრილი ორმოები ხომ უხვათ ევსება ლამაზი პურის ზეფითა...

ამასობაში ღრო ჩვეულებისამებრ გადიოდა; მიტრია თან და-თან ვაჟკაცდებოდა; ადრე გაძრიელებული ოჯახი, მამის წყალობით, დღეს თუმცა მიწასთან იყო გასწორებული, მაგრამ მიტრია როგორც არის აცხოვრებდა თავის საბრალო დედასა .. აი ეს იყო მიზეზი, რომ რამდენიც ღრო გადიოდა, იმდენი ცხადათა ჰხედავდა მიტრია თავის მამის მოქმედებასა და უფრო უგრცელდებოდა ჯერ კიდევ ახალგაზდა გულში ბოღმა სევდები, იმდენათ ეძლეოდა მწარე ფიქრებსა და აღარ იცოდა რა ღონის ძიებით დაებრუნებინა ერთხელ დაკარგული სახელი ოჯახიშვილისა, რა ღონის ძიებით ამოეშალა ის შემარცხვენელი ჭუჭყი, რომელიც ასე ბლომით იყო მოცხოვრილი მამა მისისაგან

გელაი-ჩიხელი.

(შემდეგი იქნება)

ახალი ამბები

სასაჯ ღო თავის მკაღვლოზა ლდგოჰა დღეს

◆ მით ზასტავის ჩინოენიკს მიულოცეს თურმე თავის მეგობრებმა აღდგომა და, ჩვეულებისამებრ, სადილოთაც იმასთანვე დარჩენილიყვნენ. როდესაც კარგათ შესულან სმაში, ამ ღროს ორ სტუმარს ერთმანეთში მოსვლიათ ჩხუბი. ეს არამოსწონებია მხიარულ მასპინძელსა და უთხოვინა სტუმრებისათვის რომ დამშვიდებულიყვნენ, რადგანაც ბედნიერ დღეს და ისიც უცხო კოლშილში, ასე უშვერის სიტყვებით ერთმანეთის მოხსენიე-

ბა პატროსნების წინააღმდეგიაო. ამ თხოვნამ ვერა უშველა საბრალო მასპინძელსა და მოჩხუბართ მაინც განეცძოთ შფოთი. მეორეთ თხოვნის შემდეგ, გავარდა თურმე მასპინძელი თავის ოთახში და წამოავლო რევოლვერს ხელი, ამ სიტყვებით: „მე დღეს, როგორც ბედნიერ დღესა, მხიარულება მინდა და ეგენი თავიანთ უპატროსნებით მაწხამებენო!“ დააპირა თუ არა რევოლვერის სროლა, ამ ღროს შეამჩნიეს დანაჩრენ სტუმრებმა და წაართვეს ხელიდგან რევოლვერი, მაგრამ, ამითი ახირებულ მასპინძელს მაინც თავისი არ დაეშალნა და იქვე კედლიდგან ჩამოეგლიჯა ხანჯალი და დაეკრა გულში...

ახირებულია, თქვენმა მშემ, სტუმრების ჯიუტობას, კაცმა თავისი თავი ამსხვერპლოს!

◆ ამ მოკლეს ხანში თბილისში შემდეგი წიგნები გამოვიდა: 1) მებაღური, პოემა პუშკინისა, თარგმანი ლექსად, რ. მრისთავისაგან. შასი 5 კაპ. 2) ბესიკი, ალ. ჭავჭავაძე და მრ. მრბელიანი. ბიოგრაფიული მიმოხილვა ზ. მთაწმინდელისა ფასი 20 კ.

◆ ამ ჟამად თბილისის სტამბებში შემდეგი წიგნები იბეჭდებოა: 1) სამშობლო ენის შესასწავლებლად, შედგენილი ს. ნათაძესაგან. 2) არიფმეტიკული ამოცანები. რ. ჯაჯანაშვილისა. 3) ქულ-ბელიანი, საყმაწვილო მოთხრობა მკ. ასათიანისა.

◆ ჩვენ შევიტყეთ, რომ ამას წინეთ ერთ ყმაწვილ კაცს ერცელი მოხსენება წარუდგენია «წერაკითხვის სამართველოში», რომ საზოგადოებამ თავის ხარჯით გამოსცეს იეფად და სახალხოდ ჩვენი უკვდავი შოთა რუსთველის „მეფხის ტყაოსანი“. ამას წინეთ როგორც «ივერიაში» იყო მოხსენებული საზოგადოების უმეტესის ხმის ჩჩვეით ხსენებული მოხსენება უკვე შეუწყნარებიათ და «მეფხის ტყაოსანის» გამოცემაც გადუწყვეტიათ. იმედია, რომ ეს გამოცემა მალე გამოვა, რომელსაც არა უმეტეს 40 კაპ. დაუნიშენენ და მით დააკმაყოფილებენ ერთათ ერთ მოთხოვნილებას ქართველ დაბალ ხალხისასა.

◆ მსევე საზოგადოება ბეჭდავს თავის ხარჯით „რობინზონ კრუზოს“ სურათებით და მალეც გამოვაო. წიგნში 20 სურათზედ მეტი იქნება ჩართულიო.

◆ წასრულ კვირას თბილისის სათავად აზნაურო სკოლის მოწაფეებმა სალიტერატურო საღამო გამართეს და უნდა ვსთქვათ, რომ ამ საღამომ ერთობ მშვენიერათ ჩაიარა და ყველა წამკითხველები მშვენიერად კითხულობდენ.

* *

შრომისთვის ვარ გახენილი,
მისთვის მიყვარს მთა და ველ!
ჩემთვის იგი სამოთხეა
და საუნჯე სანატრული!

როცა ჯერეთ განთიადის
ცასვარი, მინათებს გზას;
მცნ ნაძვალ გამზადებულად
გაქმურები ყნის ძვას.

რაკი ვარჯათ დავიღლები
და სავაით გავსტერი ყნას,
მაშინ მეც გასარბული
გავფურქვ, მშრომელ ქვეყნას.

ინსარიან! რომ მინდორსა,
ჩემებრ დაქლუღუნებს ერი,
აქლით მორწყულ დედამიწას
ჩვენთვის მოაქვს ყველაფერი!

ველის-ცისხელი.

სხვათა უმორის

(უმორაზნის მაზრიდან)

ეს არის მოვიშორეთ თავიდან აბუზარი წამთარი
თავისი განუშორებელის სუსნით, ვინგებით, თოვლით,
ქარებით და გაზაფხული გვიდგება. მართალია, ის გაზაფ-
ხული, რომელიც ჩვენთვის სულითა და გულით სასურვე-
ლია და რომელსაც შეცნობი მანანსავით ველოთ, ჯერ
ჩვენსად იქნება შორს იყოს და ლოდინიც ჯერ-ჯერობით
ლოდინად რჩებოდეს, მაგრამ ბუნების კანონი მანაც შეუ-
ჩერებლად სრულდება და აი ვიდრე დავინასეთ: მოვანე მინდო-
რები, ახლად შემოსილი ტყეები, აფუკავებული სენილები,
გაზაფხულის წინა-მორბედი მერცხლები და ზეშელაბი და
ამისათვის ერთ-როგად მოხარულნი ვართ... დიდ მარსვაც
ხომ მოვიშორეთ თავისი ღობით და ფხლით, მოგვ-
შორდა მომავალ წლამდე. გაგვისხნილდა. ეს დრო ბევრ
ნაირად სასიამოვნო და სისხარულით მისაგებებული დროა
ყველასთვის და განსაკუთრებით ჩვენი «მარის ბარიშე-
ბისათვის».

მე არ მოგასხენებთ ქალაქებში მცხოვრებთ ბარიშე-
ბედ, რომელნიც ამ დროს ბუფავრებზედ, ტროტუარებ-
ზედ, ბალებში და სხვაგან ატარებენ, მოგასხენებთ მხო-
ლოდ ჩვენი «მარის ბარიშეებზედ».

როგორც მოგესხენებთ, უმეტეს ნაწილად მოგასხენებთ
შე არაკულ იმართება ხოლმე — თუ შიდადებს ასე განიგვით
— ჩვენში იარბუება, რომლებზედაც, სხვა და სხვა მამ-
ლებს, ჩარჩების და მარსვლების წყალობით სადღებთან
ხოლმე „მარის ბარიშები“: ერთი — შემოდგომისად და
მეორე — ესა, გაზაფხულზედ; ბირველი „იარბუება“
თვით ეჩვენისთვიდამ დაწვებული 14 ნოემბრამდე გრძელ-
დება ხოლმე და სწორედ მოგასხენით — ბევრი ვოჭლი,
ბევრი ბრუნინი, ბრმა, ბნედიანი და სიძველის გამო დაშ-
მარბუულ-დაობებული სადღება ხოლმე, მსუიდელოთა სა-
გადალოდ და თავ-სატყნად... ესლანდელი „იარბუება“
წელს დაიწება 20 აბრილიდამ და შეტრე-შავლობის მარს-
ვის ბარველს დღემდე გასტანს... ვარბობა კვლავინდებუ-
რად, რასაკვირველია, არც წელს იქნება ურიგო და ბევრი
დაბრბასელი მშობლები მოცილებენ თავიდან მათს გვა-
სასალებელს საქმელს და ბევრი ასაღვარდა ვი ამ „სა-
ქმელს“ საჭირ-ბორბობად ვისერბედ შისვამენ... მაგ-
რამ ამასთან ისიც უნდა მოგასხენით, რომ ამ უგანსხენელ-
მა დრომ ბევრი უთანხმება და უგაყოფობა გამოიწვი-
ა „უყოფოთა“ და „გაუთხოვარო“ შორის. ამ უგაყოფო-
ბების უმთავრეს მიზეზად მე ბირადდა „მოდას“, ამ დაწვე-
ლილს და ამოსაფხერ „მოდას“ ვსთვლი. წარმატება და
ცრუდღებობაც იქამდე წინ წავიდა, რომ ეს ჩვენი „ქალბატო-
ნები“ თავის „ქალურს“ რა აღარ დასჯარდენ, — გაცნობსაც
ვი ბევრ რამებში ცილობა დაუწვეს; აი, თუ გინდა, ავიღოთ
ქუდი, რომელიც ამ ნეტარ დროში როგორც მამა-გაცს, ლეკურ-
თან, ხანჯალთან და დამბახასთან ერთად, ამშვენებს — ლეჩაქის
მაგივრობასაც ჩადას და გატყნელი მოგასხენით — ისეც
უნდებათ, როგორც ერთს სულიერს უნაბირი (უგაცრავად
ამ უგანსხენელის თქმისათვის, მაგრამ რა გაწეობა, მე
რაც მართალია იმას ვამბობ). უმარწვილ-გაცობამ ეს ცილო-
ბა, რასაკვირველია, შენიშნა და როდესაც ვავიგო, რომ
„მანდილოსანნი“ მანდილოსნობას აღარ სჯარდებიან და
„ქუდოსნობაც“ მოინდომეს, — ცოტა მათზედ გული ვაი-
ტყნა და წარბის აწვეით დაუწეო ტყნა.

ამაზედ დიდი რჩევაც ყოფილიყო, როგორც მითხ-
რეს... შავარათ ერთად თავი მარის „დაბრბასლებს“, ერ-
ხით, ესჯათ ეს საქმე, მაგრამ კვრას გამხდარიყვნენ...
ერთს, უფრო ბრძენს და აქა-იქ ნამყოფს, ვრებაზედ წი-
ნადადება შეტყნა და მოგესხენინა, რომ კვინაიღვან ჩვე-
ნი „მარის ბარიშები“ „ქუდოსნებად“ გადდაიტყნენ
და ჩვენც თავიდან ქუდი მოგვსადას, — მოდი, ჩვენც ლე-
ჩაქები დავისუროთ და ამით მათ გული ვატყნითო...
ამის მოხსენების დროს ვრებას ბევრიც ეცინა და, რასაკ-
ვირველია, არც ეს წინადდება მიეღო, როგორც ყოველი-
ვე მოსარბებს მოკლებული და ისეც დაედგინა რომ «მა-
ლად ქუდოსნებთ» თვითონვე ვარბობინით მათი მე-

ტანრობა და ცალკე და გასათხროვად გამზადებულთ
სული შეუშლათ და ამით ჭკვას ისწავლიან...
ამ გარდაწვევტილების თანხმად ჯერ შეჩერებულნი

აწინ და—თუ მართლს ვიტყვით,—ისიც უნდა ვსთქვათ,
რომ უმეტესობა ჩვენი «მარხის ბარძნებისა» ჯერ-ჯერო-
ბით შტატ გარედ დაჩხენ. ამ, გარემოების გამო, შტატ
გარედ დაჩხენა რომ არავისთვის შესაძლებელი არ ყოფილი-
ყო, — «დაჩხენილება» ბევრი ხერხი იხმარეს და სხვათა
შორის უკეთესადაც იმას გაიძახდნენ, რომ „უსწავლელს,
გაუნათლებელს და უმახულს არ წავუგებთ არაფერ შემთ-
სკვეპშია“ და ამით ინუგეშებდნენ და დღესაც ანუგეშებენ
თავს, თუცა თავიანთ მდგომარეობას ჩვენსეუდ უფრო გარ-
კად სტნობენ...

ვის ეძახიან ჩვენს მარხაში „ნასწავლელს, განათლებულს
და მამულანს“ და როგორ შემთხვევას ქმნდა ამ უგა-
ნასკნელს დროს აქ დგელი ამას შემდეგში მოგწერთ.

ამ გასაფხულთან ერთად ერთ-გვარი სეზონიც გაიხს-
ნება; სეზონი: ნათლახების, წვეულების, ქორწილების და
სხვათა, რომელთა შედეგი ჩვენს მარხაში ჩეხვა, ცემი, კვლა
და სხვა ამ გვარი რამეები იქმნებიან. ასე რომ ამ სეზონ-
ში შემთხვევას ხშირად გვექმნება ხალხე დაგასწროთ ამ
გვარს სტენებს: რომელსამე ტერეზიას, ან ნინას, და ან
ეფროსიმეს ქმარსეუდ გამარჯვებულნი ჩვენი „წვეროსნები“
დაჭრიდის კარებსეუდ ჩაელის დროს ხშირ-ხშირ დაამღე-
რებენ:

ტერეზია ქალა!
ესლა ვისი ხარო! და სს.

Z.

მკისტოლი

ბატონო ხონელო!

ჩვენც მივიღეთ ერთი ლექსი ფრიად პატრივტიული
შირისაგან და წარჩინებული მწერლისგან. ამ პატრივტიულ-
მა შირმა, რადგანაც ჩვენი სამართლე დაინასა, დასმარება
ამოგვიჩინა: — და გულითად მადლობას ვუძღვებით, თუმცა,
დაიკვებო, თქვენ არ ღირს-რთ იმათ, რომ ამდენი კაცი
თქვენს წინააღმდეგ აღიჭურვოს: „ჩიტი გაბტკვანთ არა
ღირდა, უგან დეკნა მეტიაო!..“

მს ლექსი, ჩვენის აზრით, ერთობ სელაგუნრათ არის
დაწერილი, მაგრამ ერთი ნაკლეულებება შეგნიშნეთ: ნამე-
ტანი დინჯი კილათთა დაწერილი თუ მივიღებთ მსედე-
ლბაში იმ გარემოებას, რომ ის არის მიმართული მედე-
ვითნე დაიკვინსადმი. აი ეს ლექსიც:

ილია ხონელს.

მოგვეწრა, წავიკითხე
შენი წიგნი, ჩემი ქება.
შენ მომასწარ, თვარე მეცა
შენზე გული მეფხანება.
ჩანგი შოთას უსაკუთრეთ,
მუ იქნება თქვენი ნება;
სალალობოთ, სათრეველათ
მკრი სიტყვა მეცა მხეთება.

* *

ნურვის საკმელს ქვეშ ნუ დგახარ,
დამიჯერე, არ გეწინოს,
არ იფიქრო, განდგეილის
მზისა სხივი მოგეფინოს.
მბილ-ჩაცვენილ რითმობამ
მათუ ვერვის ვერ უტბინოს,
მტერი შენი ვაცინოს,
მოყვარე კი მოაწყინოს.

* *

ჰე ხონელო! მომისმინე,
მსმენელო ხარ კაცი ვარგი.
ნათქვამია: «შაირობა
სიბრძნისაა ერთი ღარგი».
არ გეგონოს, რომ ეს იყოს
შათამ-კვერცხი, ხონელთ ბარგი!
ბევრი წერით რა ვამოვა,
მუ ვერ გითქვამს რამე კარგი?!

* *

ჩემსა მუზას რათ დასცინის
შენი მუზა ხელოვანი, —
ხელოვანი, მაგრამ ფრთებით
მცროვანი, ბუზოვანი?
ჩემი მუზა არის სწორი,
შენი მუზა კუზოვანი.
ბთხოვთ, ნუ ვარევეთ ერთმანერთსა!
თქვენი მონა სილოვანი.

ქ. ქუთაისი.
5 აპრილს.

ილია ხონელს.

ჰე ხონელო! რადგან მიწვევ,
ბამოვდივარ, გამიჩერდი!

აბა ვნახოთ, თუ გივარგათ
 ღიაკენებსა მკლავი, მკერდი.
 თუ გინდა თვით პატრიარხით
 ბაიმაგროთ კარგათ გვერდი,
 მე მაინც თქვენს ალავერდზე
 ასჯერ გეტყვით: „ახშივერდი“!

* *

ღიაკენებო! ღმერთმან იცის,
 თქვენ არ გაგდებთ არცა ჩირათ,
 მაგრამ იგი, ის ბელადი,
 ბურთს რომა ჰგავს ტანათ-პირათ,
 იგი გვიწვევს, გვაიძულებს...
 მათასებლით ჩვენ მას ძეირათ,
 და აწ რადგან გაღიაკენდა,
 აღარა გეშურს გასაგმირათ.

* *

შენ, ხონელო, ჩემი სიტყვა
 ბულში მოგხედა, გაგამწარე.
 ჰე, გამოდი: დიაკონთა
 მთელი დასი მოიხმარე.
 დიდებული ის პოეტოც
 იშიმშერე და იფარე,
 და თუ მაინც ვერ მაჯობო,
 ოკრივ თვალი მოითხარე.

სიღოჯანი.

შეზღუდული სიყვარულისაგან *)

დრამა 5 მოქმედ. თსზ. დონ-მანუელ ტამაისი და ზაუსისა

სცენა VIII

დედოფალი, დონა ელვირა, ცოტა ხანს უკან გერნარი და მერე პაჭი.

დედოფალი. აქ მოდი აქ, მღვირა, და დაკოც-
 ნე შენი დედოფალი. დამაკტერდი მღვირა. მხლა
 მე სუ მთლად გამოვიცვალე. ბანა ჩემი თვალე-
 ბი, ჩემი ხმა არ მოწმობენ რომ მე შილიპეს
 უყვარვარ? როგორც გითხარი: კაპიტანი განდევ-
 ნილია აქედგან ჩემი გულისათვის, საწყალი კა-

*) იხილე „თეატრი“ № 15.

პიტანი! იგი ღირსია ჯილდოსი. დიდებულნი მღვირთა
 მე რამდენჯერა გთხოვე სიკვდილი. ტყუილად ვიჭე-
 ნეულობდი შენს სამართალში! ჰო, ელვირა, იგი
 გახელდა, იგი ეჭვიანობს, ეჭვიანობს ჩემზე. ჰხედავ
 რა ბედნიერი ვარ?

ელვირა. მხლა ხომ არაფრისა და გემინიანთ?

დედოფალი. არაფრისა.

ელვირა. ბერნარი დაბრუნდა და ეხლა აქ იც-
 დის.

დედოფალი. სულ ტყუილად გავგზანე იგი.

ელვირა. მეტყევი რომ წავიდეს...

გერნარი. (შემოდის) ნება მიბოძეთ, დედო-
 ფალო...

დედოფალი. მოდი. იყავი ხომ სასტუმროში, სა-
 დაც გავგზანე. ის ქალი ნახე... ძარგი, მე ყველაფე-
 რი შეტყობილი მაქვს. ბასამრჯელოს მიიღებ... წადი.

გერნარი. დედაკაცი, რომელზედაც თქვენ დიდე-
 ბულება მელაპარაკება, დიდებული ჩამამავლობისა ყო-
 ფილა. იგი სასტუმროში აღარა სცხოვრობს.

დედოფალი. იგი დიდებული ჩამამავლობისა არი-
 სო? ის იქ აღარა ცხოვრებს ა? მაშ სად წასულა? მიამ-
 ბე ყველაფერი.

გერნარი. თქვენგან გატანებული ოქროს წყა-
 ლობით მე შევიტყე, რომ იგი ბურგოსში წაუყვან-
 ნიათ.

დედოფალი. (გააწყვეტინებს) აქ წამოუყვანიათ?

გერნარი. იმას დაუწერია წიგნი და ჩუმათ მე-
 ფესთვის გაუგზანიათ.

დედოფალი. მეფესთვის წიგნი მოუწერია. გესმის,
 მღვირა.

ელვირა. მე მიზეზს ვერა ვხედავ...

დედოფალი. მტყობა რომ მე ვერც ერთს დღეს
 ვერ მოვისვენებ. (ელვირას გაიკვანს განზე და ეუბ-
 ნება) აღდარა ბურგოსში! წიგნიც მოუწერია მეფის-
 თვის! ნეტა შეინახავდა თუ არა შილიპე იმ წიგნს?
 მაგრამ მაგას უყვარს ამ გვარი ნიეთების შენახვა.
 იგი ერთს უჯრაში ინახავს. მე ვიცი იმ უჯრის გა-
 ლება. აბა დროს ნუ დავკარგავთ...

პაჭი. (გამოჩნდება კარებში, რომელიც სცენის
 სიღრმეშია) აღმირალი და სხვა დარბაისელები ნახვასა
 ნდომულობენ.

დედოფალი. მხლა არ შემიძლიან... მერე მნა-
 ხონ... ცოტა ხნის შემდეგ (პაჭი გადის) ვცდი... ამითი
 მე რა დამიშავდება? (მიდის მეფის ოთახში)

ელვირა. რას სჩადით, დედოფალო!

დედოფალი. შენ გინდა მე აქ დავჩე, არაფერს
 ყურადღება არ მივაქციო, თუმცა კი იცი რომ...
 გარეგნობა ხან-და-ხან ატყუებს კაცს, შეიძლება მე აქ

ვერაფერი ვიპოვნო რა... და თუ ვიპოვნე... თუ ვიპოვნე! (შევა მეფის ოთახში)

სცენა IX

ღონა მღვირა და ბერნარი.

ელჯიბა. ყველაფერი მართალია რაც დედოფალს უამბე?

გერნაჩი. მე რაც გავიგონე ის უამბე. საწყალი დედოფალი. მალა კი მიხვედრილი ვარ იმ დედაკაცის წასვლას რათ აძლევს იგი ასეთ მნიშვნელობას.

ელჯიბა. ბაჩუმდი თუ მიხვედრილი ხარ.

გერნაჩი. თქვენ ნუ გეშინიანთ, მე ფრთხილად ვიქნები.

ელჯიბა. იცი ხომ—რომ ეს ამბავი დიდ უბედურებას მოასწავებს?

გერნაჩი. მნდევით ჩემს ერთგულობას, მღვირა.

ელჯიბა. მიცი—რომ დედოფლის ერთგული ხართ.

გერნაჩი. ღიას, მე მიყვარს იგი და პატივსაცა ესცემ. იგი ზეცით მოვლენილი ანგელოზი მგონია. სასახლეში კი გაიძახიან: დედოფალი ჭკუაზე შეიშალაო.

ელჯიბა. ბაჩუმდი. ეს იმას არ გააგონო, თორემ მოკვდება იგი.

გერნაჩი. შრიგო ხომ არ იქნება სუყველა ეს ღონ შილიბეს უთხრა?

ელჯიბა. ბაღი აქედგან.

გერნაჩი. (მეფის ოთახისკენ მიიხედავს) დედოფალი აქ მობძანდება.

ელჯიბა. წადი აქედგან. (გერნაჩი გადის იმ კარებში, რომელიც სცენის სიღრმეშია).

სცენა X

დედოფალი და ღონა მღვირა.

დედოფალი. მართალი გამოდგა. აი, იმ დედაკაცის წერილი! მე მაშინვე ვიპოვნე.

ელჯიბა. შესაძლებელი არ არის.

დედოფალი. წაკითხვა მინდოდა, მაგრამ სულ ამაოდ ვაცქერდებოდი ნაწერს. მე ვერაფერი წავიკითხე-რა.

ელჯიბა. ნურც წავიკითხავთ.

დედოფალი. ნუ წავიკითხავ? ღმერთო ჩემო! გეტყობა რომ შენ თავისდღეში არა გყვარებია! შენ თავის

დღეში ვკვიანობა არ გამოგიცდია, შენ არა გყვარებულა! ნუ წავიკითხავ? შენ, მგონი, რომ ხუმრობ. აჰა დამიჯერებია შენი სიტყვა. (კითხულობს) „მეფე, როდესაც მე გთხოვეთ. თქვენ დამპირდით სეფექალობას სასახლეში. იმან, რომელიც ოინობისთვის დადიოდა ხოლმე სასტუმროში, დეე აქედგან სასახლეში ვადამიყვანოს. მანდილოსანი სასტუმროდგან“. მეფესაც უზახუნია, ეს ქალიც აქ იმყოფება, აქ, სასახლეში, ჩემს ახლო! არა მე ეს არა მჯერა!

ელჯიბა. ღამშიდღით, დედოფალო...

დედოფალი. მგონი შენ ამის მეტს ვერაფერს მახსენებ სათქმელად? განა არ გავიგონე რომ ის აქ არის? როდესაც მე მეფის სურვილს ვეწინააღმდეგე, ამან ჩემის ჯობრით, მოიყვანა იგი აქ, ჩემს საკუთარ სახლში... იქნება დავიწყდა ამ კაცს—რომ მე დედოფალი ვარ, ჩემს განრისხებას იგი ვერსად გვექცევა. მე მეგონა შილიბეს უყვარვარ მეთქი, მეგონა რომ იგი ეკვიანობდა! შეყვარებული ცოლისთანა უბრალო რაღა იქნება! მორიგე მგოგორ მასხარად ამიგდეს! მე ვაღუხდი ამათ. რაღას ვიგვიანებ?... შურის ძიება უნდა შეურაცხობას უღრიდეს! წადი, დაუძახე მეფეს. (შეაყენებს) არა, მოიცადე, ჯერ გული დავიმშვიდო. არა, წადი, წადი! რომ დავმშვიდდე, სიბრაზე ვადამივლის. მჰ, უძღლო გული, რატომ არ შეგიძლიან გონებას შეეკითხო?... მხლა დამშვიდებული ვარ... რა გითხარ, შენ?

ელჯიბა. (თავისთვის) ესენი ამას მარტო ჭკუას კი არა, სიცოცხლესაც წართმევენ!

დედოფალი. შოველ უწინარეს... ახ!.. (თითქო რაღაც მოაგონდა) ჰო, მეფის შეყვარებული იმ მანდილოსნებში უნდა ერიოს, რომელნიც ბურგოსში მოვიდნენ სამსახურისთვის. მს წერილი სიმართლეს მეტყვის: სუყველა მათგანს დავაწერინებ ორიოდ სიტყვას; მერე შევადარებ ნაწერებს... ჰყურობ, მღვირა, მოსაზრება კიდევ შემძლება, წადი უთხარი ყველას, ამ საათზე აქ დაიბადონ... (კიდევ შეაყენებს) ერთი შენა თქვი... ბანა დანაშაობა არ არის—რასაც ის დედაკაცი მიშვრება?... და დანაშაულობისთვის სასჯელი კანონში დანიშნული. მართალი არ არის? ბანა მე დედოფალი არა ვარ? ნუთუ ტყუილად ვბრძანებლობ ამდენ სახემწიფოებზე და თითქმის დედამწის მთელ ნაწილებზე? ამათ კი მასხარად აიგდეს პატიოსანი და მოყვარული დედაკაცი. გეფიცები ღმერთს!.. მნახოთ ესენი როგორ-ღა დასცინებენ ჩემს შურისძიებას! (ელჯიბას, რომელსაც რიღასიც თქმა უნდა) რა გინდა მითხრა? შენ კიდევ სისულელეს მეტყვი. ბაჩუმდი, მე შენ ყურს არ დავიგდებ. წადი დაუძახე

აქ ყველა მანდილოხანს... ვაი შენ — თუ კრინტს დასძრავ-სადმე! (დაინახავს აღმირალს და გრანდებს კარებში, რომელიც სცენის სიღრმეშია) ვინ მოვიდა? მინ არიან ეგენი?

ელფინა. გრანდები. მსენი თქვენთან მოსულან სალაპარაკოდ.

დედოფალი. ჰო, ვიცი, ეხლა მამაგონდა (ლაპარაკის კილოს იცვლის) მობძანდით, ბატონებო, მობძანდით, მე მოხარული ვარ თქვენი ნახვით.

ს. ნ—თ—ქსი

(შემდეგი იქნება)

წინა გამოცანების ახსნა.

- 1) ღმერთი. 2) ბზა.

რედაქტორი და გამომცემელი გ. აბაშიძე.

ბანსხაღბანი

ს ტ ა მ ბ ა

მელიქიშვილისა.

თფილისში — სასახლის ქუჩ., აწრუნისეულ ქარვასლაში, ქართული თეატრის ქუჩის სართულში.

იღებს ყოველ გვიან სასტამბო საქმეებს საბეჭდავთ: გასკეთებს, წიგნებს, ბროშურებს, აგრეთვე ყოველგვარ ბლანკებს, კვიტანციებს, სწოტებს, განცხადებებს, აფიშებს, პირობებს და სხვ.

სისუფთავსე და აღნიშნულ დროსე საქმის შესრულებასე სტამბა პირობას აძლევს საქმის მომტანთ.

სტამბა ვისრულებს ვორეკტურის გასწორებას და ბროშურების გაკეთებას, უკეთუ ზეგაზის მომცემნი ისურვებენ.

„თამარ ცხიერა“

ისტორიული დრამატიული პოემა აპაქისა,

ისყიდება მთრავის ბიბლიოთეკაში, გოლოვინის პრესბუტსე, მუსრან-ბატონის სახლში და გრეჭერავის წიგნის მაღაზიაში. ფასი ათი შაური.

(10—2)

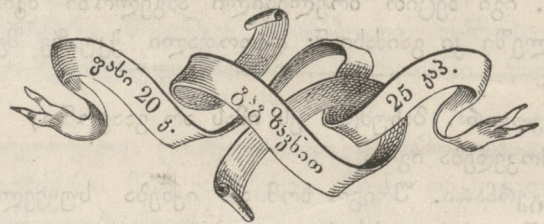
სურათები

ჩვენი პოეტებისა და მწერლებისა

აბაში წინათელი

ილია ჭავჭავაძე

გ. ოკებლიანი

ირიფილე მერაბ

გიორგი ერისთავი

სერგო მუსხი

ჩინებულ ალექს. ნდროვის ქალღმრთელ მსატერობას ა. ბერიძის

ისყიდება გრაქურავის წიგნის მაღაზიაში, ტუკიის ხიდის ყურსე, ზუბალოვის სახლებში და ი. საფარავის ბაკალიონი მაღაზიაში, არწრუნისეულ ქარვასლაში.

გინც ათს ან მეტს სურათს გამოაწერს, მან თათო სურათი 16 კაპ. დაეთმობა.